

ČESKA REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Macka a soudců Mgr. Jiřího Čurdy a Mgr. Michaely Kudějové ve věci žalobce: **La Boutique Suisse s.r.o.**, se sídlem Praha 1, Pařížská 17, IČ 48113522, zastoupené JUDr. Vlastou Miklušákovou, advokátkou se sídlem Praha 4, Zelený pruh 1294/52, proti žalované **CONVERSE s.r.o.**, se sídlem Praha 8, Bojasova 1243, IČ 25065718, zastoupené JUDr. Zuzanou Greco, advokátkou se sídlem Praha 10, K Sokolovně 37, o zaplacení částky 2.490.122,50 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. července 2008 č.j. 10 Cm 15/2007-92,

t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích I. a III. potvrzuje.

Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni k rukám advokátky JUDr. Vlasty Miklušákové na náhradu nákladů odvolacího a dovolacího řízení do tří dnů od právní moci rozsudku 105.252 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku 2,490.122,50 Kč s úroky z prodlení zde specifikovanými (výrok I.), zamítl žalobu o uložení povinnosti žalované zaplatit žalobkyni dalších 2,490.122,50 Kč s úroky z prodlení zde specifikovanými (výrok II.) a o nákladech

řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu (výrok III.). Při svém rozhodování vyšel z tvrzení žalobkyně o tom, že provozuje v centru Prahy prodejnu značkových hodinek a klenotů, že prostřednictvím žalované coby pojišťovacího makléře uzavřela dne 9. 3. 2006 pojistnou smlouvu č. 0005432413 s Českou podnikatelskou pojišťovnou, a.s., týkající se pojištění provozovny žalobkyně, mimo jiné i pro případ odcizení zboží. Dne 11. 4. 2006 došlo v prodejně žalobkyně k loupežnému přepadení, při němž bylo odcizeno z prodejny zboží v hodnotě 7.629.976,50 Kč z vnitřní strany venkovních vitrín. Pojišťovna poskytla žalobkyni pojistné plnění za odcizené věci pouze ve výši 9.755 Kč s tím, že zboží umístěné ve výloze bylo vyloučeno pod samostatnou pojistnou částku 250.000 Kč a nebylo u tohoto pojištění sjednáno ani tzv. první riziko, což vedlo ke krácení pojistného plnění o tzv. podpojištění. Žalobkyně však podle uzavřené pojistné smlouvy očekávala pojistné plnění ve výši 4.990.000 Kč (sjednané plnění 5.000.000 Kč minus spoluúčast žalobkyně 10.000 Kč), zaplacení rozdílu mezi očekávaným a skutečně poskytnutým pojistným plněním proto požaduje po žalované z titulu náhrady škody, za kterou odpovídá žalovaná, která při uzavírání pojistné smlouvy žalobkyni zastupovala a porušila své povinnosti zakotvené v ust. § 21 odst. 1 zák. č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí). Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě učinila nesporným v žalobě popsany skutkový stav, odmítla však, že by při zprostředkování uzavření pojistné smlouvy ve vztahu k žalobkyni porušila své zákonné povinnosti, naopak žalobkyni doporučila pojištění krádeže zboží včetně loupeže a upozornila ji na riziko podpojištění, pokud bude smlouva dle jejích instrukcí uzavřena. Zdůraznila, že uzavření pojistné smlouvy bylo konečným rozhodnutím žalobkyně, za které nemůže žalovaná nést odpovědnost.

Soud prvního stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žaloba je částečně důvodná. Poukázal na to, že žalovaná je pojišťovacím makléřem a její povinnosti a odpovědnost za škodu jsou upraveny zák. č. 38/2004 Sb. Podle soudu prvního stupně byla mezi účastnicemi řízení uzavřena ústní smlouva ve smyslu ust. § 8 odst. 1 zák. č. 38/2004 Sb., v rámci které bylo povinností žalované starat se kompletně o realizaci pojistných zájmů žalobkyně, která provozuje prodejnu se zbožím v několikamilionové hodnotě, navíc na místě, kde v krátkém období po sobě došlo opakovaně ke kriminálnímu činu. Podle soudu prvního stupně žalovaná porušila svou povinnost zakotvenou v § 21 odst. 1, 7 a 8 zák. č. 38/2004 Sb., když v řízení nebylo prokázáno, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které po žalované mohlo být požadováno. Je tak naplněn jeden ze základních předpokladů odpovědnosti za škodu, konkrétně porušení zákonné povinnosti, přičemž soud zdůraznil, že se jedná o odpovědnost objektivní. Dále poukázal na to, že žalovanou opakovaně ve smyslu ust. § 118a odst. 1,3 o.s.ř. poučoval, aby svou procesní aktivitu ve vztahu k tomu, jakým způsobem se starala o zájmy žalobkyně před podpisem smlouvy, zvýšila, avšak žalovaná zůstala pasivní. V řízení bylo prokázáno, že Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. byla žalobkyni žalovanou doporučena, podle soudu prvního stupně s odkazem na § 21 odst. 5 zák. č. 38/2004 Sb. bylo proto povinností žalované, aby své doporučení založila na důkladné analýze nabídky pojišťoven, bylo její povinností, aby doporučila žalobkyni pro ni nejvhodnější produkt a výslovně ji upozornila na to, že v případě loupeže a škody vzniklé na zboží ve výloze je stanoveno pojistné plnění pouze do výše 250.000 Kč. Pokud by na základě takového výslovného upozornění a informace ze strany žalované žalobkyně nevhodnou pojistnou smlouvu uzavřela, neodpovídala by žalovaná za vzniklou škodu. K žádnému takovému výslovnému upozornění ze strany žalované však podle soudu prvního stupně nedošlo. Proto dospěl k závěru, že v příčinné souvislosti s porušením zákonné povinnosti žalované došlo ke vzniku škody, za tuto škodu pak je třeba považovat částku, která by byla žalobkyni vyplacena v případě vhodně zvolené pojistné smlouvy, tedy částka odpovídající rozdílu mezi

požadovaným limitem 5.000.000 Kč, sjednanou spoluúčastí a pojistným plněním skutečně vyplaceným Českou podnikatelskou pojišťovnou, a.s. Přesto podle soudu prvního stupně nebylo na místě žalobě vyhovět v plném rozsahu, ale bylo třeba přihlídnout k tomu, že ani chování žalobkyně nebylo dostatečně obezřetné a že to byla právě xxx žalobkyně (v době uzavírání smlouvy působící ve funkci více než deset let), která pojistnou smlouvu uzavřela. Podle názoru soudu prvního stupně musí žalobkyně nést jisté podnikatelské riziko, musí přecházet škodám (§ 415 obč. zák.) a činit opatření k odvrácení škody (§ 384 odst. 1 obch. zák.), v tomto případě výběrem odpovídajícího pojistného produktu. Je proto podle soudu spravedlivé, aby žalobkyně, která pojistnou smlouvu s nedostatečným pojistným krytím pro škodu způsobenou na zboží uložené ve výloze nakonec uzavřela, nesla v rámci spoluzavinění (§ 441 obč. zák.) následky vzniklé škody, v tomto případě z jedné poloviny. Proto soud prvního stupně žalobě vyhověl ohledně částky, která odpovídá polovině tvrzené škody, ve zbytku žalobu zamítl. Výrok o nákladech řízení odůvodnil odkazem na § 142 odst. 2 o.s.ř. s tím, že obě účastnice měly stejný úspěch ve věci, proto žádná z nich nemá právo na náhradu nákladů řízení.

K odvolání obou účastnic řízení Vreční soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 5. 2009, č.j. 3 Cmo 404/2008-133, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. změnil tak, že žaloba o zaplacení 2,490.122,50 Kč s příslušenstvím se zamítá, ve výroku II. pak rozsudek potvrdil a současně rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, když pouze zopakoval důkaz listinou označenou jako „Informace pro klienty podle § 21 zákona č. 38/2004 Sb.“ a datovanou 8. 3. 2006, právní závěry soudu prvního stupně však odvolací soud neakceptoval. Smluvní vztah účastnic řízení posoudil jako vztah ze smlouvy mandátní uzavřené podle § 566 a násl. obch. zák., jelikož § 8 zákona č. 38/2004 Sb. neobsahuje vymezení podstatných náležitostí konkrétního smluvního typu. Stejně jako soud prvního stupně zkoumal, zda ze strany žalované došlo k porušení jejích povinností s následkem vzniku škody. Vyšel z § 373 obch. zák., podle něhož je předpokladem odpovědnosti za škodu porušení povinnosti ze závazkového vztahu, vznik škody a příčinná souvislost mezi porušením závazku a vznikem škody. Žalovaná byla při poskytování dohodnutého plnění povinna postupovat jednak podle § 567 obch. zák., tj. postupovat s odbornou péčí, podle pokynů žalobkyně a v souladu s jejími zájmy, a také dodržovat povinnosti stanovené pro výkon činnosti pojišťovacího makléře v zákoně č. 38/2004 Sb. Pro posouzení, zda žalovaná porušila smluvní povinnosti, považoval odvolací soud za rozhodný obsah listiny „Informace pro klienty podle § 21 zákona č. 38/2004 Sb.“, v níž je mj. zaznamenáno, že žalovaná není povinna provést řádnou analýzu konkurenčních produktů. Závěr soudu prvního stupně, že žalovaná porušila povinnosti stanovené v § 21 odst. 1, 7 a 8 zákona č. 38/2004 Sb., když své doporučení o výběru pojišťovny nezaložila na důkladné analýze nabídky pojišťoven a výslovně neupozornila žalobkyni na to, že v případě loupeže a škody vzniklé na zboží ve výloze je stanoveno pojistné plnění pouze do výše 250.000 Kč, nemá podle názoru odvolacího soudu oporu v provedeném dokazování. Žalovaná naopak v souladu s § 21 odst. 8 zákona č. 38/2004 Sb. před uzavřením pojistné smlouvy zaznamenala své doporučení a požadavky a potřeby žalobkyně, mezi nimiž bylo výslovně pojištění zásob ve výlohách na částku 250.000 Kč. Provést analýzu pojistných produktů žalovaná povinna nebyla. Žalobkyně tak byla srozuměna s tím, že škoda na zboží umístěném ve výlohách je kryta jen do výše 250.000 Kč. Námitku žalobkyně, že žalovaná ji na tuto skutečnost měla ještě výslovně upozornit, proto odvolací soud považoval za nedůvodnou. Žalobkyně podpisem pojistné smlouvy vyjádřila svou vůli ve vztahu k rozsahu pojištění. Pokud jí vznikla uloupením zboží z výlohy škoda, kterou pojišťovna odmítla uhradit, pak za tuto škodu nenese žalovaná odpovědnost, neboť žádnou povinnost ve vztahu k žalobkyni neporušila.

K dovolání žalobkyně, směřujícímu proti celému rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud České republiky rozsudkem ze dne 26. 10. 2011, č.j. 23 Cdo 4647/2009-164, výše označený rozsudek Vrchního soudu v Praze ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I změněn tak, že se žaloba o zaplacení 2.490.122,50 Kč s příslušenstvím zamítá, a ve výroku o náhradě nákladů řízení, včetně nákladů odvolacího řízení, zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení, ve zbývajícím rozsahu dovolání žalobkyně směřující proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o.s.ř. jako nepřipustné odmítl. Nejvyšší soud své zrušovací rozhodnutí odůvodnil tím, že v dané věci se jedná o nárok na náhradu škody, kterou měla způsobit žalovaná jako pojišťovací zprostředkovatel při sjednávání pojištění žalobkyně provozující obchod se značkovými hodinkami a zlatem ve středu hlavního města. Vytkl odvolacímu soudu, že posuzoval odpovědnost žalované podle ust. § 373 obch. zák., ač měl správně odpovědnost žalované posuzovat podle zák. č. 38/2004 Sb., který obsahuje v § 21 odst. 3 speciální úpravu odpovědnosti za škodu způsobenou pojišťovacím zprostředkovatelem při provozování své činnosti. Toto nesprávné právní posouzení však nemělo podle dovolacího soudu vliv na správnost rozhodnutí odvolacího soudu ve věci, neboť při posuzování předpokladů vzniku odpovědnosti za škodu (porušení právní nebo smluvní povinnosti) odvolací soud zkoumal též, zda žalovaná porušila své povinnosti vyplývající ze zák. č. 38/2004 Sb. Dovolací soud (s poukazem na svou judikaturu v obdobných věcech) odmítl jako nesprávný právní názor žalobkyně, že odpovědnost pojišťovacího zprostředkovatele je dána i bez porušení jeho povinností a pojišťovací zprostředkovatel se může toliko liberovat. Dále dovolací soud poukázal na ust. § 21 odst. 1 věty první zák. č. 38/2004 Sb., podle něhož osoba provozující zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví nebo činnost samostatného likvidátora pojistných událostí je povinna tuto svoji činnost vykonávat s odbornou péčí, chránit zájmy spotřebitele, zejména nesmí uvádět nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepřesné, nejasné nebo dvojsmyslné údaje a informace, anebo zamlčet údaje o charakteru a vlastnostech poskytovaných služeb. Uvedl dále, že pokud odvolací soud dospěl k závěru, že se žalovaná porušení svých povinností podle zák. č. 38/2004 Sb. nedopustila, pak by tento závěr byl správný za předpokladu, že nenastaly okolnosti tvrzené žalobkyní v dovolání, a sice že byla před podpisem pojistné smlouvy žalovanou ujištěna, že limit týkající se zboží ve výloze platí pouze pro dobu uzavření prodejny. Pokud totiž bylo v listině nazvané „Informace pro klienty podle § 21 zákona č. 38/2004 Sb.“ výslovně uvedeno, že žalobkyně požaduje pojištění zásob ve výlohách na částku 250.000 Kč a nebylo zjištěno, že žalovaná žalobkyni před podpisem pojistné smlouvy ujistila, že limit týkající se zboží ve výloze platí pouze pro dobu uzavření prodejny, je závěr odvolacího soudu, že žalobkyně byla srozuměna s tím, že škoda na zboží umístěném ve výlohách je kryta jen do výše 250.000 Kč, a žalovaná neporušila své povinnosti tím, že žalobkyni na tuto skutečnost zvlášť neupozornila, správný. Za takové situace by nebylo možno dovodit, že žalovaná porušila při výkonu své činnosti povinnosti vyplývající pro ni ze zák. č. 38/2004 Sb., a nebylo by možno dospět k závěru o odpovědnosti žalované za škodu podle § 21 odst. 3 zákona č. 38/2004 Sb. Pokud by však bylo zjištěno, že žalovaná žalobkyni před podpisem pojistné smlouvy v tomto smyslu ujistila, nebyl by právní závěr odvolacího soudu o tom, že žalovaná své povinnosti podle zák. č. 38/2004 Sb. neporušila, správný. Výkon činnosti pojišťovacího makléře ze strany žalované by totiž za takové situace nebylo možno hodnotit jako výkon poskytnutý s odbornou péčí a chránící zájmy spotřebitele tím, že jsou poskytovány pravdivé, úplné, přesné, jasné a nedvojsmyslné údaje a informace (srov. § 21 odst. 1 zák. č. 38/2004 Sb.). Dovolací soud vytkl soudu odvolacímu, že v daném případě nemá skutkové zjištění odvolacího soudu podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, neboť odvolací soud pominul výpověď (a nevypořádal se s ní) svědka T. K., který mj. vypověděl, že před podpisem pojistné smlouvy pan P., který vedl jednání za žalovanou, zástupce žalobkyně ujistil, že částka 250.000 Kč představuje limit plnění pro

zboží, které zůstane ve výloze přes noc. Rozsudek odvolacího soudu proto není podle dovolacího soudu ve výroku, kterým byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, správný, neboť byly naplněny předpoklady dovolacího důvodu podle ust. § 241a odst. 3 o.s.ř. Nejvyšší soud proto podle ust. § 243b odst. 2 věty za středníkem o.s.ř. rozsudek odvolacího soudu v této části a v závislém výroku o náhradě nákladů řízení, včetně nákladů odvolacího řízení, zrušil a věc mu podle ust. § 243b odst. 3 o.s.ř. v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším odvolacím řízení (jehož předmětem bylo již jen odvoláním žalované napadené vyhovující rozhodnutí soudu prvního stupně obsažené ve výroku I., jímž byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 2,490.122,50 Kč s úroky z prodlení tam specifikovanými, a související rozhodnutí o nákladech řízení obsažené ve výroku III. rozsudku soudu prvního stupně) odvolací soud veden závazným právním názorem dovolacího soudu považoval za potřebné k došetření okolností ujistění žalobkyně o tom, že limit pojistného plnění týkající se zboží ve výloze platí pouze pro dobu uzavření prodejny, zopakovat dokazování účastnickým výsledkem paní S. H., bývalé xxx žalobce, a svědeckou výpovědí pana T. K. a na základě zjištění z takto zopakovaného dokazování dospěl k závěru, že odvolání žalované není důvodné. Oba slyšení totiž potvrdili, že byli panem P., který vedl jednání za žalovanou, výslovně ujistěni, že částka 250.000 Kč představuje limit plnění pro zboží, které zůstane ve výloze přes noc, ač ve skutečnosti se tento limit pojistného plnění vztahoval na zboží ve výloze bez ohledu na denní či noční dobu. Podle závazného právního názoru dovolacího soudu tak výkon činnosti pojišťovacího makléře ze strany žalované nelze hodnotit jako výkon poskytnutý s odbornou péčí a chránící zájmy spotřebitele, jak tyto povinnosti pojišťovacímu zprostředkovateli ukládá § 21 odst. 1 zák. č. 38/2004 Sb. Podle § 21 odst. 3 zák. č. 38/2004 Sb. je proto dána odpovědnost žalované za vzniklou škodu. Tuto škodu představuje rozdíl mezi žalobkyní očekávaným pojistným plněním ve výši 4.990.000 Kč (domněle sjednané plnění 5.000.000 Kč minus spoluúčast žalobkyně 10.000 Kč) a pojistným plněním skutečně poskytnutým Českou podnikatelskou pojišťovnou, a.s., ve výši 9.755 Kč. Pokud by zboží ve výloze bylo (mimo dobu po uzavření prodejny) pojištěno na částku 5.000.000 Kč, pak by ke škodě (zmenšení majetku žalobkyně v důsledku neposkytnutí legitimně očekávaného pojistného plnění) nedošlo, příčinná souvislost mezi porušením zákonné povinnosti žalované a vznikem škody tak je evidentní.

Pokud tedy soud prvního stupně dovodil, že v příčinné souvislosti s porušením zákonné povinnosti žalované došlo ke vzniku škody, za tuto škodu že je pak třeba považovat částku, která by byla žalobkyni vyplacena v případě vhodně zvolené pojistné smlouvy, tedy částka odpovídající rozdílu mezi požadovaným limitem 5.000.000 Kč, sjednanou spoluúčastí a pojistným plněním skutečně vyplaceným Českou podnikatelskou pojišťovnou, a.s., tedy že žalovaná za tuto škodu odpovídá a uložil jí povinnost žalobkyni zaplatit částku 2,490.122,50 Kč s příslušenstvím, je tento jeho závěr správný. S ohledem na to odvolací soud napadený rozsudek ve věci samé (výrok I.) podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil, včetně správného výroku o nákladech řízení (výrok III.).

O náhradě nákladů odvolacího a dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že odvolací soud přiznal žalobkyni (úspěšné pouze v dalším odvolacím řízení) jejich náhradu odpovídající paušální odměně za zastoupení advokátem ve výši 87.110 Kč podle § 3 vyhl. č. 484/2000 Sb., ve znění platném do 29. 2. 2012 a dvěma režijním náhradám po 300 Kč, vše se zvýšením o 20 % DPH. Platební místo náhrady nákladů řízení je určeno podle § 149 o.s.ř.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustné dovolání, ledaže dovolací soud na základě dovolání, podaného ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Městského soudu v Praze dospěje k závěru, že rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.
Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.

V Praze dne 27. března 2012

JUDr. Jiří Macek, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení :
J. M.